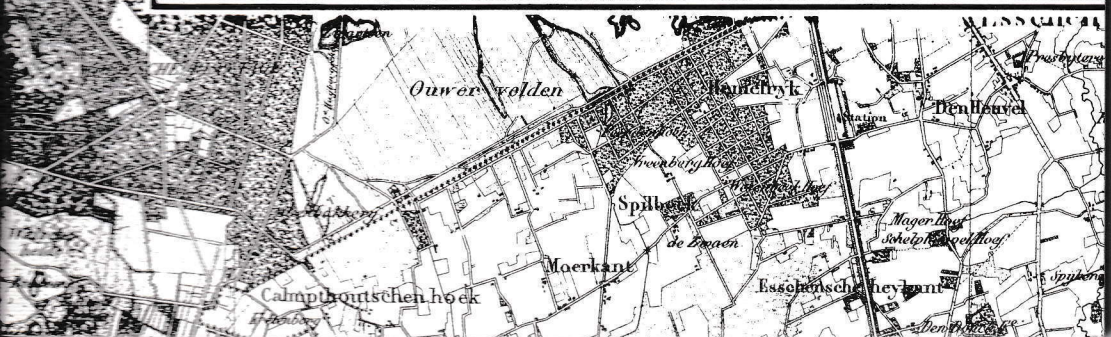

heemkunde kring
DE VIERSCHAER
wouw

3 - '92

Genealogen speuren..... (2)

In de tweede aflevering uit onze nieuwe rubriek komt ditmaal de familie Pellis aan bod. Deze familie omvat een groep mensen die deel uitmaakten van een zeer grote groep in onze provincie, namelijk van kleine landbouwers en arbeiders. U mag in het onderstaande verhaal geen grote historische gebeurtenissen verwachten, die aan de loop van onze vaderlandse geschiedenis een andere wending hebben gegeven. Toch is het levensverhaal van de "gewone" mensen de moeite van het vastleggen waard. Hun manier van wonen en werken is immers representatief voor die grote groep, waartoe zij behoren.

Zundert

De inmiddels forse stamboom van de familie Pellis wortelt stevig in de Zundertse bodem. Op 9 september in het jaar 1725 trouwt daar ene Cornelis Pellis met Maria Rennen. Veel meer dan hun stamboomgegevens is er over hen niet bekend. De man was gedoopt op 28 april 1696 in Wuustwezel, een plaats die nog tot de Nederlanden behoorde. De vrouw kwam uit Loenhout en was een dochter van Waltherus Rennen. Uit hun huwelijk werden tussen 1726 en 1736 7 kinderen geboren, van wie 3 jongens. Van die zeven kinderen zijn er overigens vijf volwassen geworden. De tweede generatie bleef in Zundert wonen en in het notarieel archief van Zundert komen we af en toe een akte tegen, waaruit blijkt dat ze lapjes grond kochten en er kleine huizen op bouwden. Zonder uitzondering zijn het landbouwers met een bescheiden bezit (1). De oudste zoon van Cornelis, zelf ook Cornelis geheten, krijgt kinderen, die het in een korte tijd tot een redelijke welstand blijken te brengen (2). De tweede zoon van Cornelis, Joannes (gedoopt op 15 september

1729) trouwt als hij dertig jaar is met de Rijsbergse Henrica Nijs, die bijna 11 jaar jonger is (3). Uit dit huwelijk werden niet minder dan 11 kinderen geboren, 5 jongens en 6 meisjes, van wie er weer 2 als kind komen te overlijden. Er komen in het gezin wel enige "onregelmatigheden" voor. Maar liefst drie van de 6 meisjes krijgen onechte kinderen (4). Een van de dochters, Maria Elisabeth, verliest elk contact met haar familie en is in 1825 spoorloos verdwenen (5).

Uitzwermen

Ook de gehele derde generatie Pellis blijft in Zundert wonen. Pas enkele van de kinderen uit de vierde generatie zwermen uit, waarmee de familie zich verspreidt over een groter gebied in Brabant. De derde zoon van Joannes heet Wilhelmus (gedoopt 26 juni 1770). Hij trouwt op 2 januari 1793 met Adriana van Aert (6). Ook hij behoort tot het "leger" van kleine landbouwers en, gezien de grootte van zijn gezin, zou hij niet boven dit niveau uitkomen. Zes kinderen werden geboren tussen 1794 en 1801, waarmee we dus in de negentiende eeuw belanden (7).

Er zijn drie zonen, van wie de jongste, Cornelis, gedoopt wordt op 25 september 1799. Zijn iets oudere broer Joannes is de stamvader van de Roosendaalse tak, die nu bijna is uitgestorven (8). Zijn oudste broer, Cornelis, trekt naar Rijsbergen. Diens oudste zoon Joannes wordt de stamvader van de Bavelse tak, die inmiddels 7 generaties omvat (9). Hetzelfde gezin levert ook nog de stamvader van de Baarlese tak, die deels tot in België is uitgegroeid (10). Volledigheidshalve noem ik nog de Rucphense tak (ontstaan in 1840), de Ettense tak (ontstaan in 1795) en de inmiddels zeer uitgebreide Wuustwezelse tak (ontstaan in 1809), die echter ontspruiten uit de oudste zoon van de 2e generatie (11). Het mag wel opmerkelijk heten, dat op een enkele uitzondering na, het hele geslacht Pellis nog steeds leeft in het gebied tussen Bergen op Zoom en Bavel (Nieuw-Ginne-

Piet Pellis (* 3 okt. 1905) in zijn zondagse pak rond 1922. (Collectie: F. Schijven)

ken) en ook in België niet meer verspreid is geraakt dan tussen Antwerpen en Wuustwezel (12).

Vierde generatie

We pakken de draad weer op bij het gezin Pellis-Van Aert. Hun jongste zoon Cornelis werd net voor de eeuwwisseling geboren en trouwt, een eeuw na zijn stamvader met Jacoba Backx (13). De gezinnen zijn nog steeds groot, want ook nu komen er 7 kinderen, 5 meisjes en maar 2 jongens. Van die meisjes sterven er drie al heel jong. De oudste zoon heet Joannes, genoemd naar zijn opa van moeders kant en wordt geboren op 28 december 1828 (14). Hij is de stamvader van de Wouwse tak geworden, al is hij daar zich zelf nooit bewust van geweest, want voordat deze tak zou uitgroeien, was hij zelf al gestorven. We weten niet veel van hem, maar bijvoorbeeld wel, dat hij niet kon schrijven, terwijl zijn vader dat wel degelijk kon (15). Hij heeft tijdens zijn leven verschillende beroepen tegelijkertijd uitgeoefend, want soms staat hij als arbeider te boek, en soms als herbergier (16). Nu moeten we ons van een herberg in die tijd waarschijnlijk geen al te overdreven voorstelling maken. Ook in het begin van deze eeuw waren er in dorpen veel kleine cafeetjes, die vaak aan de buitenkant niet eens als zodanig herkenbaar waren. Meestal kon een eigenaar van zo'n zaakje er ook niet van bestaan en ging het meer om een bijbaantje. Hoe dan ook, Jan trouwt, zoals velen van zijn tijdgenoten, als hij dertig jaar is met de Rucphense Anna Cornelia (Anneke) Maas (17). En voor de eerste keer komt er maar een klein gezin, namelijk vier kinderen, van wie het tweede meisje maar amper 2 jaar oud wordt (18). Het is helaas niet duidelijk, waarom het gezin zo klein is gebleven, misschien was Jan wel ziekelijk. In ieder geval is hij niet zo oud geworden, want de jongste zoon is nog geen zeven jaar als zijn vader sterft.

We kunnen gerust aannemen, dat het gezin het na het overlijden van hun vader heel beroerd heeft gehad; het waren barre tijden zonder enige sociale voorziening en

zonder bron van inkomsten verviel je in die periode tot volstrekte armoede. Annekee is ook nog maar 43 jaar en heeft de zorg voor drie kinderen: een meisje van veertien (Koos) en twee jongens, Sjaak van acht jaar en Kees van ruim 6 jaar. Haar man had maar één broer, Willem, die toen nog maar net was getrouwd en al twee kinderen had. Hij had dus genoeg aan zijn eigen gezin. En de familie van Annekee zat in Rucphen, wat in die tijd te ver weg was om een oplossing te kunnen bieden.

Wouw

Annekee trouwt amper anderhalf jaar na het overlijden van Jan met een jonge weduwnaar, Jan Cools (19). En weer anderhalf jaar later vertrekt het gezin naar Wouw. Alleen Koos komt niet mee, want die was al dienstmeid in Rijsbergen (20). Jan Cools en Annekee gaan met Sjaak en Kees wonen op het Zuideinde van Heerle in een klein huisje op een bescheiden stuk grond (21). Zo'n twaalf jaar later verhuizen ze naar Heivelden F 94. Inmiddels zijn hun zoons bij verschillende boeren in betrekking en pendelen daarbij zo nu en dan ook over de gemeentegrens (22). Langzamerhand sparen ze zo wat geld bij elkaar. In 1892 trekt Sjaak de stoute schoenen aan en hij trouwt met Hendrina (Dien) van der Heijden (23). Hij gaat wonen op de Heerlese Heide, nummer D 122 (24). Kees komt bij zijn omzwervingen ook terecht onder Bergen op Zoom en is daar ook zijn toekomstige vrouw tegengekomen bij dezelfde boer als waar hij werk had. Op tweede kerstdag in 1899 sterft zijn moeder en zijn stiefvader gaat amper een week later naar Roosendaal (25). Het ouderlijk huis is weg als hij 32 jaar is.

Sjaak

Zijn oudere broer Sjaak heeft inmiddels een dochter, die Kee wordt genoemd, naar haar grootmoeder (26). Na haar zouden nog vijf kinderen komen:

Een jeugdfoto van Jan Pellis (* 22 maart 1907). (Collectie: F.Schijven)

1. Jaantje (Adriana) geb. 17 mei 1897
overl. april 1902
2. Pieta (Petronella) geb. 2 jan. 1901
3. Kees (Cornelis Johannes) geb. 5 april 1903
overl. 16 april 1904
4. Piet (Petrus) geb. 26 juni 1904
5. Jan (Joannes Cornelis) geb. 22 maart 1907

In al die jaren is het gezin op de Heerlese Heide blijven wonen en ook de kinderen zouden, eenmaal getrouwd, Heerle niet verlaten. Hoe Sjaak zijn huis heeft betaald, heb ik helaas niet kunnen vinden. Het zou echter ook kunnen, dat hij het huis huurde en in dat geval zijn er geen notariële aktes opgemaakt. Intussen staat de tijd niet stil en hun oudste dochter Kee trouwt in 1915 met Kees Bastiaanse. Kee is dan net 18 jaar oud en haar man is drie jaar ouder. Zij blijven in Heerle wonen.

Zes jaar later treft het gezin een grote ramp. In de zomer van 1921 loopt Dien bij het werken op het veld een zonnesteek op en aan de gevolgen daarvan komt ze, net 54 jaar oud, te overlijden. De jongste dochter Pieta en de twee zoons zijn dan nog thuis. Sjaak staat er plotseling alleen voor met zijn nog betrekkelijk jonge kinderen (resp. 20, 18 en 13 jaar oud). Net zoals zijn eigen moeder zal hij het bepaald niet breed gehad hebben, want ook in de twintiger jaren was het in Nederland nog armoe troef door het ontbreken van sociale voorzieningen.

Er zat niets anders op dan hard te blijven werken. Het is niet ondenkbaar dat zijn tweede dochter, Pieta, langer thuis is gebleven dan wellicht het plan was; zij trouwt pas in 1932 en is dan 31 jaar oud. Haar man heet Ariaan van Eekelen en hij komt uit Steenberg. Ook dit gezin gaat in Heerle wonen. De jongste zoon Jan zou in 1937 trouwen met Dien van Bergen. Het gezin vestigde zich, net zoals de andere, in Heerle. Dien woont daar nog steeds, in het Kerkpad.

Bid voor de Ziel van Zalger

Hendrina van der Heijden

echtgenoot van

JACOBUS PELLIS

Lid van het H. Hart en der processie van
Beirendrecht

Geboren te Heerle den 2 Juli 1867, en na het
H. Sacrament des Oliesels ontvangen te
hebben, aldaar plotseling overleden den
21 Juli 1921.

Wij hebben haar geacht tijdens haar leven,
laten wij haar niet vergeten, totdat wij haar
door onze gebeden gebracht hebben in het
huis des Heeren. H. Ambr.

De zielen die het H. Hart van Jezus vereeren,
vinden er een veilige schuilplaats in haar leven,
maar vooral in het uur des doods.

H. Marg. Maria.

Zij was bij uitnemendheid eene goede moeder,
de gedachtenis der braven waardig.

2 Mach. VII : 20.

Geliefde echtgenoot, wees niet bedroefd ge-
lijk zij die geen hoop hebben, zie ik sterf, maar
God zal met u zijn. 1 Thess. IV. Gen. 48.

Mijne dierbare kinderen, vergeet mijne lessen
niet en laat uw hart mijne onderrichtingen
bewaren; houdt uwen vader in eere al de
dagen zijns levens, bemint elkander en bidt
voor mij. Prov. Tob. ad Rom.

Prov. Tob. ad Rom.

Zoet Hart van Jezus, wees mijne liefde.

Zoet Hart van Maria, wees mijn heil.

R. I. P.

Jsc. Wennekers - Organist - Heerle-Wouw.

Het bidprentje van Hendrina van der Heijden in 1921 aan een zonnesteek
overleden. (collectie: F. Schijven)

Gouden bruiloft

Temidden van al het persoonlijk leed, dat de familie in de twintiger jaren trof, doet zich in het jaar 1933 ook eens een zeer feestelijke gelegenheid voor. De zus van Sjaak en Kees, Koos, is dan namelijk 50 jaar getrouwd met Janus Baremans. In die tijd kwam dat nog niet zo dikwijls voor. De familie zag er in ieder geval een mooie gelegenheid in om een groot feest te vieren. Vrijwel alle Wouwse Pellissen gingen naar Rijsbergen. De feestdag begon met een mis uit dankbaarheid in de parochiekerk van Rijsbergen. Het gouden paar werd daarna per auto naar de feestzaal gereden. Op een grote groepsfoto voor die zaal werden de feestgangers vereeuwigd. Naast alle directe familieleden staan op deze foto ook de broers van Koos, Sjaak en Kees met de meeste van hun kinderen. Dien was al 12 jaar dood, maar Mijntje Mens, de vrouw van Kees Pellis, staat er wel op. Zover mij bekend is dit de laatste foto die van haar is gemaakt. Koos en Janus Baremans hebben nog vele jaren de herinneringen aan dit feest op kunnen halen. Zij werd 81 en hij zelfs bijna 90 jaar!

Ongelukken

In de vijftiger jaren wordt de familie Pellis tweemaal opgeschrikt door sterfgevallen in hun familie. Net voor oudjaar 1957 wordt Petrus van achteren geschept ter hoogte van café de Roskam (op de Breel) door een vrachtauto. Hij was voor zijn werk op weg met paard en kar naar Bergen op Zoom. Hij was vrijwel op slag dood en laat zijn vrouw met twee kinderen van 15 en 16 jaar achter.

Zijn jongere broer Jan had in die tijd een meelhandel (waar ook zijn vader en zijn neef Ko bij betrokken waren) en hij was dan ook dikwijls onderweg, ook op een motorfiets. Hij had daarmee al eens een ongeluk gehad en daarvan een litteken op zijn wang overgehouden. Op een aantal foto's is dat duidelijk te zien. Maar op 25

De trouwfoto van Piet Snepvangers en Kee Pellis van 17 oktober 1926.
(Collectie: F. Schijven)

november 1958 werd hij door een hersenbloeding getroffen, waaraan hij ook overleed.

Zijn hoogzwangere vrouw, die ruim een week later zou bevallen, had op dat moment de zorg voor 6 kinderen, variërend in de leeftijd van 9 tot 18 jaar.

Kees

We moeten even terug in de tijd springen om te verhalen hoe het met Kees is gegaan. Hij was, na het overlijden van zijn moeder, bij verschillende boeren gaan werken als knecht. Op een van die adressen, op Bergs grondgebied, heeft hij zijn aanstaande ontmoet: Mijntje Mens. Zij was een van de dochters van de kleermaker Gabriël Mens, toen al overleden, en Johanna Hellemons. Na enige tijd lijkt hun de tijd rijp om samen verder door het leven te gaan. Kees leent fl. 400,-- van zijn baas, Leen van Osta en samen met hem stapt hij op 1 juni 1902 naar notaris Van Gastel in Wouw. Hij kan met het geleende geld een klein huisje kopen op de Halstersebaan. In de akte wordt nauwkeurig aangegeven, onder welke voorwaarden de fl. 400,-- geleend zijn: niet alleen het rentepercentage, maar ook andere bepalingen. Zo moet het huis als onderpand dienen en Kees is verplicht om het tegen brand te verzekeren. Hij moet zelfs jaarlijks aan Leen de kwitantie van de premie laten zien! Het huisje aan de Halstersebaan is niet groot: de voordeur gaf toegang tot de zogenaamde "môôs", een soort keuken. Hierin stond ook de oven waarin brood werd gebakken. Rechts lagen de woonkamer en bedsteden en links was het stalgedeelte. Het huis staat er nog steeds, waarbij de buitenkant nauwelijks wijzigingen heeft ondergaan.

Hard werken

In het begin was hun bezit niet groot: enkele koeien, een paar varkens en kippen. Al snel volgen er kinderen: in de periode 1903 - 1915 worden er acht geboren. Zij zijn allemaal volwassen geworden en ook getrouwd. Dankzij hard werken en ondanks tegenslagen in de crisis-

4

tijd wisten zij zich tot een redelijke welstand op te werken. Kees kon van zijn kleine "veestapel" niet leven. Hij moest om wat meer geld bij elkaar te krijgen ook nog seizoenswerk doen. Een aardig voorval daarbij, heeft mijn oma van vaderskant eens verteld. Zij werkte als jong meisje samen met o.a. Kees op een veld om hooi tot schoven te vormen. Omdat ze nog weinig ervaring had, mislukte dat wel eens. Kees spotte dan, wijzend op zo'n mislukte schoof: "Wa' kop!". Maar mijn oma was niet op haar mondje gevallen en antwoordde, wijzend op het hoofd van Kees, met flinke "zeiloren", ook "Wa' kop!"

Weduwnaar

In de zomer van 1938 treft Kees een harde slag. Heel onverwacht krijgt Mijntje een beroerte en een paar dagen later sterft ze. Er zijn dan nog steeds vier kinderen in huis: de oudste, Jan. Ko en Janus, die echter weinig thuis zijn want ze werken bij de boer en de jongste, Lindert. Kees zal zijn huishouden nu alleen moeten opknappen, al wordt hij natuurlijk wel door zijn kinderen en zelfs kleinkinderen daarin bijgestaan.

Uit die periode stamt de volgende anecdote. To, de oudste dochter van Kees (jr.) kwam ook wel eens meehelpen. Zij maakte op een keer de keuken schoon en bestrooide de vloer met zandpatronen. Dat vond ze best leuk werk, temeer omdat ze als beloning van haar opa dikwijls een dubbeltje kreeg. Had hij een gulle bui, dan kon er ook wel eens een kwartje af. Dan moest ze haar ogen dichtknijpen. Op een keer, nadat ze de keuken een goede beurt had gegeven, zei hij na afloop weer, dat ze haar ogen goed moest dichtdoen, want hij had een "echte verrassing". To stak, nietsvermoedend, haar handje uit en wachtte op de bekende inleg van het kwartje. In plaats daarvan spuugde haar opa, stikkend van het lachen, haar hand vol met tabakssap, wat druipend tussen haar vingertjes doorliep. De eerlijkheid gebiedt te zeggen dat ze, nadat ze gauw haar handen onder de kraan had afgespoeld, natuurlijk wel het kwartje kreeg uitbetaald, ditmaal zonder de "verrassing". Tijdens de

oorlog ondervond de familie Pellis de gebruikelijke ongemakken, zoals tekort aan bepaald voedsel. Tijdens een beschieting werd een koe van Kees, die hij aan het melken was, dodelijk getroffen. In zekere zin kwam Kees goed weg, want hij raakte net niet onder die koe verpletterd.

Kees krijgt in het begin van de vijftiger jaren verschillende kleine beroertes, maar komt er echter steeds weer bovenop. Hij verbaast dokter Voermans in 1952 door, na een redelijk zware aanval - hij is zelfs al bediend - toch weer bij te komen. Het eerste waar hij, na het opslaan van zijn ogen om vraagt, is een flink stuk worst. In het voorjaar van 1953 treft hem echter weer een bloeding, die hem fataal zal worden. Op 20 april sterft hij, zonder nog bij kennis te zijn geweest. Hij is ruim 85 jaar oud geworden.

Jan

De oudste is een jongen, Jan (geb. 9 mei 1903), die ook het langste in het ouderlijk huis zal blijven wonen. Hij trouwt pas in 1958 met Mie Hellemons. Zij gingen wonen in de Torenbaan. Het ouderlijk huis wordt verkocht.

Jan was muzikaal. Met twee van zijn jongere broers heeft hij een tijdje een redelijk succesvolle kermisband gehad. Jan sterft plotseling in de herfst van 1975 aan de gevolgen van een hersenbloeding. Zijn weduwe Mie woont nog steeds aan de Torenbaan.

Kee

Na Jan volgt Kee (15 okt. 1904). Als ze ruim 16 jaar is trekt ze naar Bergen op Zoom om te dienen. Daar ontmoet ze ook haar toekomstige man: Piet Snepvangers. Zij blijven in Bergen op Zoom wonen en stichten daar een gezin. Haar man heeft ondermeer in de marechauseeskazerne gewerkt. Zij kregen drie kinderen en konden met hun kinderen en kleinkinderen in 1976 hun gouden bruiloft vieren. Piet overlijdt onverwachts eind 1980. Kee leeft

Een schoolfoto uit 1912 van de klas van juffrouw Van Mansfeld in Heerle. Onder de leerlingen de drie gebroeders Pellis. Bovenste rij tweede van links Jan (* 9 mei 1903). Rechts naast juffrouw Van Mansfeld staat Piet (3 okt. 1905). Onderste rij zesde van links Kees (5 nov. 1906). Ze hebben alle drie dezelfde kiel aan. (Collectie: F. Schijven)

41

nog, als de oudste "Wouwse Pellis", en woont op een flat in de Wierlaan. Ze heeft het "leeftijdsrecord" van de Wouwse Pellissen in handen, want ze is nu bijna 88 jaar!

Piet

Als derde komt er weer een jongen, Piet (mijn grootvader). Hij gaat als jongen bij verschillende boeren werken en ontmoet - op de kermis - zijn aanstaande, Wies Schuurbijs, afkomstig van "de Pin". Zij trouwen in 1930 en gaan in Heerle wonen. In de dertiger jaren worden er twee dochters geboren, Riet en Mien. Naast werken bij de boer komt Piet ook in de oorlog als railwachter aan het werk. Het werk bij de spoorwegen beviel hem zo goed, dat hij na de oorlog in vast dienst gaat werken. Hij heeft daar o.m. overwegbomen bediend. Toen de post Wouw werd opgeheven, aan het eind van de vijftiger jaren, werd zijn standplaats Bergen op Zoom. Hij moest dan ook verhuizen. In 1963 gaan ze wonen in de Ligusterstraat. Na zijn pensionering kreeg Piet hartklachten en verscheidene hartinfarcten. Hij verhuist nog naar de Wierlaan en komt zodoende in dezelfde flat te wonen als zijn zus Kee. Hij is, heel onverwacht vlak na zijn 75e verjaardag, aan een hersenbloeding overleden. De voorbereidingen voor hun a.s. gouden bruiloft waren toen al in volle gang...

Kees

Nummer vier is weer een jongen, Kees of Nil wordt hij genoemd. In de burgerlijke stand heeft hij nog een fraaie voornaam, Gabriel, naar zijn opa van moederskant. Net zoals de andere zonen gaat hij bij de boer werken. Midden in de crisistijd ontmoet hij een meisje, Marie Mariën. Hij koopt een huis vlak bij de ouderlijke woning aan de Halstersebaan en trouwt met haar in 1934. Tussen 1934 en 1945 worden er 5 kinderen geboren. De gezondheid van Marie laat nogal te wensen over. Ze wordt zelfs zo ziek, dat de jongste dochter, Jeanne, herhaaldelijk bij haar broer Piet, gaat logeren. De band tussen deze twee

41

gezinnen wordt daardoor heel hecht. Maar de kinderen groeien verder op, het gezin verhuist naar de Bergsebaan. Eén voor één vliegen de dochters het huis uit, alleen Piet, de oudste en tevens de enige zoon, blijft vrijgezel. In 1969 wordt Marie weer ernstig ziek en ze gaat nu flink achteruit. Ze sterft in de zomer van 1971. Haar man Kees lijkt deze slag niet te boven kunnen komen. Heel onverwacht krijgt hij in het voorjaar van 1972 een beroerte en sterft daaraan.

Ko

De vijfde is weer een jongen. Hij krijgt als naam Ko. Als hij volwassen is, lijkt hij zeer sterk op zijn vader. Ko werkt zich op tot huisslachter en hij is dat nog steeds als hij, op gevorderde leeftijd, in 1950 trouwt met Lies Bastiaanse. De broer van Lies, Piet, is dan al ruim 14 jaar met Ko's zus Jans getrouwd. Dit over-en-weer-huwelijk smeedde een sterke band tussen hen beiden. Het zal niemand verbazen dat ze, gezien hun leeftijd, geen kinderen hebben gekregen. Op 30 november 1975 vierden ze hun zilveren bruiloft in het café van Lindert Pellis aan de Hazelaar. Tijdens de receptie wordt Ko onwel en, tot ontsteltenis van de gasten, sterft hij nog diezelfde dag in het Roosendaalse ziekenhuis. Zijn weduwe Lies, al van plan om dat met haar man te doen, verhuist kort daarop naar het Leonardushof. Daar is ze, na een pijnlijke ziekte in 1988 overleden.

Jans

Als zesde kind volgt de tweede dochter Jans. Jans is een klein vrouwtje, dat veel op haar moeder lijkt. Na bij verschillende boeren gediend te hebben, trouwt zij in 1936 met Piet Bastiaanse. Piet is altijd in de tuinbouw werkzaam geweest. Zij krijgen 5 kinderen. Lang heeft Piet van zijn pensioen niet kunnen genieten; hij werd maar 67 jaar. Jans gaat na het overlijden van Piet, in 1979, wonen op het Leonardushof. Daar is ze eind 1982 heel onverwacht aan een hersenbloeding gestorven.

Janus

Nummer 7 is weer een jongen: Janus. In de voetsporen van zijn oudere broers gaat hij eerst bij diverse boeren werken. Maar na die periode komt hij als arbeider terecht op de ijzergieterij in Bergen op Zoom. Hij heeft ook nog een tijd bij het bekende Suikerinstituut daar gewerkt. In 1939 trouwt hij met Pieta Maas. Ze gaan in Heerle wonen en krijgen tussen 1939 en 1947 6 kinderen; 3 zoons en 3 dochters. Van de drie zoons zijn er twee getrouwd en zij hebben zelf ook weer zoons. De vierde Wouwse generatie van de tak van Kees komt dan ook uit dit gezin. Janus leek uiterlijk heel veel op zijn broer Piet, maar ook veel op zijn vader. In 1989 viert de familie nog een groot feest, want dan zijn Janus en Pieta 50 jaar getrouwd. Kort daarop wordt Janus ziek en na een periode waarin hij langzaam achteruit gaat, sterft hij in het begin van 1992. Pieta woont nu, met haar jongste zoon Rinus, in het huis aan de Herelsestraat.

Lindert

De jongste van het achttal is Lindert, geboren in 1915. Hij woonde nog thuis, 23 jaar oud, toen zijn moeder stierf. Met zijn oudste broer Jan en met Ko vormde hij de kermisband. Lindert speelde daarin accordeon, iets wat hij ook vele jaren later nog goed beheerste. Net na de bevrijding trouwde hij met Marie Mathijssen. Haar vader, "Sjaan" (Christiaan) Mathijssen, had het café op de hoek van de Hazelaar. Hij kwam, net na de bevrijding om, samen met zijn 2 jaar oude kleindochter, bij het "sleutelen" aan een granaat die bij Aart van Oers was gevallen. Hoewel Lindert dus direct het café had kunnen overnemen, is hij toch eerst op andere adressen als arbeider geweest. Pas na enkele jaren, inmiddels in een heel klein huisje wonend, is hij met zijn vrouw in het café gaan werken. Het is in de loop der jaren verschillende malen van naam veranderd, maar het aardigste was wellicht "de Mali-bar", waarin hun beider voornamen ver-

werkt zijn. Lindert en Marie kregen een dochter, Mien, die inmiddels bijna 25 jaar is getrouwd met Jac Broos. Zij hebben een café in de dorpskom van Heerle.

Als de Pelissen eens een feestje te vieren hadden, deden ze dat vaak in de Malibar. Zo herinner ik mij, dat de afscheids-receptie van mijn opa bij de NS, hier plaatsvond. Ook op dat feest, dus zo rond 1970, speelde ome Lindert volop op zijn "trekzak", zoals hij zijn accordeon betitelde. In de zeventiger jaren ging het ineens slecht met hem; hij heeft verschillende beroertes gehad, waardoor hij in een rolstoel belandde. Een fatale overviel hem in het voorjaar van 1980. Hij is maar net 65 jaar geworden. Zijn weduwe is enige tijd later naar Wouw verhuisd, waar ze nog steeds woont.

Slot

Aan een familiechroniek valt geen einde te maken, want behalve de familie verhalen zijn er ook nog de nakomelingen die de herinneringen aan Sjaak en Kees levend houden. De kans dat de familie in mannelijke lijn uit zal sterven is erg klein. Sjaak heeft 5 achterkleinzons met de naam Pellis, Kees heeft er 2. De oudste Pellis is nu Kee, op dit moment bijna 88 jaar. De allerjongste is Bart, het zoontje van Peter Pellis. Die is nu bijna 3 jaar oud. Tussen die oudste en jongste telg gaapt dus een kloof van 85 jaren, drie generaties omvattend. Nooit zal Cornelis uit Wuustwezel hebben kunnen vermoeden, dat hij bijna 300 jaar na zijn geboorte zo'n wijd verbreide nakomelingschap zou hebben. Het lijkt me zelfs onwaarschijnlijk, dat hij aan zoiets ooit gedacht zal hebben. De historie van de familie Pellis kent weinig hoogte- of dieptepunten. Maar het belangwekkende zit niet altijd in het ongewone. De meeste geschiedenis wordt door hele gewone mensen gemaakt.

Wouw 31 augustus 1992

FRANK SCHIJVEN

NOTEN:

1. Cornelis, zijn zoons en kleinzoons, passeren enkele akten voor notarissen in Zundert en Breda. Consequent worden zij daarin als "bouwman" ofwel landbouwer aangeduid.
2. In de jaren 1812 - 1819 treedt een zoon van Cornelis (1727-1784), zelf ook Cornelis geheten, als voogd op voor de minder-jarige kinderen van zijn zus Hendrina (1760-1798) en haar gestorven man. Uit de akten, gepasseerd voor notaris Jacob van Naerssen te Breda, valt op te maken, dat deze familie al huizen en grond van enige waarde in hun bezit hadden.
3. Zie die in bijlage opgenomen genealogie, generatie II.
4. Van twee van de drie onwettige kinderen ontbreekt ieder verder spoor. Carolus, een onwettige zoon van Maria Elisabeth, duikt echter bijna 25 jaar later in Zundert op.
5. Bij zijn huwelijk in 1825 verklaart Karel, dat zijn moeder "op een onbekende plaats" is overleden.
6. Zie generatie III van de genealogie voor nadere gegevens.
7. De jongste, Adriana, wordt in 1801 geboren.
8. Van de Roosendaalse tak, bestaande uit 5 generaties, zijn maar 2 gezinnen overgebleven. Een daarvan is naar Goirle verhuisd. In de volgende, 6e generatie, komen 3 jongens voor.
9. Deze tak is zeer uitgebreid geraakt en omvat inmiddels 5 generaties. Ze wonen meest verspreid om Breda; enkele leden wonen in Limburg.
10. De meeste afstammelingen van deze tak zijn nu van de Belgische nationaliteit. Sommigen onder hen zijn verder België ingetrokken.
11. De Ettense tak stamt af van Cornelis (geb. 7 okt. 1844), een onechte zoon van Maria Pellis (geb. Rucphen 31 jan. 1823).
12. In de crisistijd zijn sommige leden uitgeweken naar Eindhoven, om daar bij Philips te gaan werken. Van daar uit zijn er ook naar Limburg (mijnen) getrokken. Na de Tweede Wereldoorlog neemt de verdere verspreiding grotere vormen aan, zoals bij vele families. Vandaag de dag wonen er zelfs Pellissen in Canada!
13. Zie genealogie, generatie IV
14. Van dit hele gezin is alleen de Wouwse tak en een veel kleinere, haast uitgestorven tak in Breda overgebleven.
15. De geboorte-akte van Joannes wordt in 1828 door zijn vader Cornelis ondertekend. Joannes kan, blijkens zijn trouwakte, en later bij de geboorteaangiftes van zijn kinderen, echter niet schrijven.
16. Bij enkele geboorte-aktes en in het bevolkingsregister van Zundert wordt hij zo aangeduid.
17. Het is opmerkelijk dat de combinatie Pellis-Maas sindsdien in de Wouwse Pellis-tak in elke generatie voorkomt.
18. Zie genealogie, generatie V.

19. Jan Cools is geboren in Princenhage op 23 maart 1837 als zoon van Hendrik Cools en Cornelia Kerstens. Hij trouwt op 25 november 1875 met Annekee Maas. Zelf is hij dan weduwnaar van Cornelia Vinck.
20. Koos trouwt in 1883 te Rijsbergen met Janus Baremans. Zie verder de genealogie, generatie V.
21. In het bevolkingsregister van Wouw: wijk D, nr. 14.
22. Ze komen o.m. terecht in Roosendaal, Steenbergen, Halsteren en Bergen op Zoom. Tussendoor keren ze echter wel steeds weer in Wouw terug.
23. Zie genealogie, generatie VIa.
24. Bevolkingsregister Wouw 1890-1911.
25. En wel op 4 januari 1900.
26. Genoemd naar grootmoeder Kee Maas

Alle familieleden op de foto ter gelegenheid van de gouden bruiloft van Janus Baremans en Koos Pellis in Rijsbergen. (1933) (Collectie: F. Schijven)

Deze uitgave werd mede mogelijk
door de financiële steun van de
Drankencentrale "Wouw" B.V.

